

บันทึก

เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ
ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕
(กรณีนางสาวมะลิวัลย์ เลิศพันธุ์มิตร)

กระทรวงมหาดไทย ได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๒๐๒/๑๙๑๓๘ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตอบข้อหารือของกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕ ของบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทย^๑ ว่า กรณีบุคคลที่มีบิดาเป็นคนไทยหรือคนต่างด้าวซึ่งได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่และใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวโดยถูกต้องตามกฎหมาย แต่มีมารดาเป็นคนต่างด้าวที่เข้าเงื่อนไขตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ บิดามารดาได้จดทะเบียนสมรสโดยถูกต้องก่อนประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ มีผลใช้บังคับบุตรเกิดก่อนที่บิดามารดาจดทะเบียนสมรส บุคคลที่เกิดจากบิดามารดาตามกรณีดังกล่าวในขณะเกิด ย่อมได้สัญชาติไทยตามนัยมาตรา ๗ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติไทย พ.ศ.๒๕๐๘ และไม่ถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ เพราะเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของบิดานับแต่วันสมรส และบิดาไม่เข้าเงื่อนไขตามข้อ ๑ (๑) (๒) หรือ (๓) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ นั้น

กระทรวงมหาดไทยได้รับคำร้องของ นางสาวมะลิวัลย์ เลิศพันธุ์มิตรอยู่บ้านเลขที่ ๗๒ ถนนพรมณา ตำบลกาฬสินธุ์ อำเภอมะนังกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ร้องขอแก้ไขรายการสัญชาติเป็นไทย โดยอ้างว่าถูกถอนสัญชาติไทยโดยไม่ถูกต้องซึ่งจังหวัดกาฬสินธุ์ได้ตรวจสอบหลักฐานข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏว่า ผู้ร้องเกิดเมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๔๙๑ ที่ตำบลโนนศิลา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ สตรีบัตรเลขที่ -๒๔๙๑ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๔๙๑ ออกให้ ณ สำนักงานที่ทำการกำนันตำบลโนนศิลา บิดาชื่อ นายตื้อ แซ่ที่ คนญวนต่างด้าว ถือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวเลขที่ ๑๙๐/๒๔๘๐ ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๔๘๐ ออกให้ ณ อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี มารดาชื่อ นางใบ แซ่เหวียน คนญวนต่างด้าว ถือใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวเลขที่ ๑/๒๔๙๖ ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๔๙๖ ออกให้ ณ สถานีตำรวจภูธรอำเภอมะนังกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ บิดามารดาได้จดทะเบียนสมรสโดยถูกต้องตามกฎหมายเลขทะเบียนที่ ๒๕/๑๐๗๔ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๔๙๓ ออกให้ ณ สำนักทะเบียนอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ คณะกรรมการอำนวยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำตัวประชาชน การทำ

^๑ บันทึก เรื่อง หาหรือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาถึง ปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ สร.๐๖๐๑/๒๖๘ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๒๔

เอกสารราชการและเอกสารสิทธิให้บุคคลต่างด้าวได้พิจารณาเห็นว่า ผู้ร้องต้องถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ เนื่องจากในขณะที่ผู้ร้องเกิดมารดาเป็นบุคคลที่เข้าเมืองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และบิดามารดาได้จดทะเบียนสมรสภายหลังผู้ร้องเกิด ผู้ร้องจึงเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมายของมารดาฝ่ายเดียว จึงได้แจ้งให้จังหวัดกาฬสินธุ์ดำเนินการถอนสัญชาติไทยของผู้ร้อง ผู้ร้องได้ฟ้องร้องกระทรวงมหาดไทยและผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์เป็นจำเลยขอให้ศาลพิพากษาว่าโจทก์มีสัญชาติไทย และขอให้เพิกถอนคำสั่งของจำเลยที่สั่งถอนสัญชาติไทยของโจทก์ ศาลจังหวัดกาฬสินธุ์และศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์ ผู้ร้องฎีกา แต่ภายหลังได้ถอนฎีกาโดยประสงค์จะดำเนินการขอคืนสัญชาติไทยต่อกระทรวงมหาดไทยโดยตรงทางเดียว

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นว่า ข้อพิจารณาของคณะกรรมการอำนวยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำตัวประชาชน การทำเอกสารราชการและเอกสารสิทธิให้บุคคลต่างด้าวและคำพิพากษาของศาลจังหวัดกาฬสินธุ์และศาลอุทธรณ์เป็นการวินิจฉัยที่ขัดแย้งกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามที่อ้างถึงข้างต้น จึงขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาเฉพาะกรณีผู้ร้องรายนี้ ว่า ผู้ร้องซึ่งในขณะเกิดย่อมได้สัญชาติไทยตามพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ จะถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว และได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมการปกครอง) ประกอบกับเอกสารหลักฐานที่กระทรวงมหาดไทยส่งมาประกอบการพิจารณาและความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ที่กระทรวงมหาดไทยอ้างถึงแล้ว มีความเห็นว่า ปัญหาที่ว่าบุตรซึ่งเกิดจากบิดาเป็นคนต่างด้าวซึ่งได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่และใบสำคัญประจำตัวคนต่างด้าวโดยถูกต้องตามกฎหมาย แต่มีมารดาเป็นคนต่างด้าวซึ่งเข้าเงื่อนไขตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ บิดามารดาจดทะเบียนสมรสก่อนประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ใช้บังคับ แต่หลังจากที่บุตรเกิด บุตรในกรณีดังกล่าวจะถูกถอนสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ หรือไม่ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕)ได้เคยให้ความเห็นแล้วว่า บุตรในกรณีดังกล่าวไม่ถูกถอนสัญชาติไทยตามข้อ ๑^๒ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗

โดยมีเหตุผลว่า ปัญหาว่าบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยจะถูกถอนสัญชาติไทย

^๒ ข้อ ๑ ให้ถอนสัญชาติไทยของบรรดาบุคคลที่เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาเป็นคนต่างด้าว หรือมารดาเป็นคนต่างด้าวแต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมาย และในขณะที่เกิดบิดาหรือมารดานั้นเป็น

- (๑) ผู้ที่ได้รับการผ่อนผันให้พักอาศัยอยู่ในราชอาณาจักรไทยเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย
 - (๒) ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เข้าอยู่ในราชอาณาจักรไทยเพียงชั่วคราว หรือ
 - (๓) ผู้ที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง
- ทั้งนี้ เว้นแต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นสมควรและสั่งเฉพาะรายเป็น

หรือไม่ น่าจะถือเอาข้อเท็จจริงที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ใช้บังคับ หากปรากฏข้อเท็จจริงว่า บุคคลดังกล่าวมีบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเป็นคนต่างด้าวก็ไม่ต้องคำนึงว่ามีมารดาเป็นคนต่างด้าวแต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และในขณะที่บุคคลนั้นเกิด หากบิดาเป็นผู้ไม่อยู่ภายใต้เงื่อนไขตามข้อ ๑ (๑) (๒) หรือ (๓) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ก็จะไม่ถอนสัญชาติไทยของบุคคลดังกล่าวไม่ได้ ส่วนที่ข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ใช้คำว่า “หรือมารดา” นั้น น่าจะเป็นกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีมารดาเป็นคนต่างด้าวแต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น อย่างไรก็ตาม เฉพาะกรณีของนางสาวมะลิวัลย์ เลิศพันธุ์มิตร นี้ เนื่องจากได้มีการฟ้องคดีต่อศาล และศาลมีคำพิพากษาเป็นที่สุดแล้วว่านางสาวมะลิวัลย์ เลิศพันธุ์มิตร ต้องถูกถอนสัญชาติไทยตามข้อ ๑ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ดังนั้น นางสาวมะลิวัลย์ เลิศพันธุ์มิตร ซึ่งเป็นคู่ความในคดีดังกล่าวจึงถูกผูกพันโดยคำพิพากษานั้นตามมาตรา ๑๔๕^๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙

^๓ มาตรา ๑๔๕ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ว่าด้วยการอุทธรณ์ฎีกาและการพิจารณาใหม่ คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ ให้ถือว่าผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง นับตั้งแต่วันที่ได้พิพากษาหรือมีคำสั่งจนถึงวันที่คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไขกลับหรือดลเสีย ถ้าหากมี